

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou ve věci žalobce **J. V.**, bytem S. 586/7, O., proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem v Praze, Na Poříčním právu 376/1, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne **26. 3. 2014**, č. j. **MPSV-UM/2023/14/4S-OLK**, ve věci příspěvku na péči,

t a k t o :

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **je povinen** zaplatit státu na znalečném 825 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku na účet Krajského soudu v Ostravě.
- III. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou doručenou soudu dne 14. 5. 2014 žalobce brojil proti napadenému rozhodnutí, protože nebyl správně zhodnocen stupeň jeho závislosti, žalobce nezvládá základní životní potřebu mobilitu. Žalobce brojil proti posouzení od 14. 5. 2013, kdy žalovaný popřel, že je osobou, která nezvládá mobilitu a tento závěr neopírá o žádný relevantní podklad. Žalobce namítal porušení § 3 a § 68 odst. 3 správního řádu. Napadené rozhodnutí se jen velmi slabě vypořádává s relevantními

podklady, které měl k dispozici a jeho závěry jsou ne zcela v souladu se znaleckým posudkem MUDr. T. V. ze dne 26. 11. 2013. Napadené rozhodnutí vychází z posudku PK MPSV, který k bodu mobilita uvádí, že žalobce je schopen chůze a přepravy dopravními prostředky v doprovodu druhé osoby, což je zohledněno v nezvládání základní životní potřeby orientace a k posudku znalce komise uvedla, že hlavní problém spočívá v nedostatečné sociální rehabilitaci. Tento závěr účelově převrací posudek soudního znalce, který tento závěr uváděl obecně a nikoliv přímo ve vztahu ke schopnosti žalobce zvládat úkony v oblasti mobility. Z posudku znalce jednoznačně vyplynulo, že osoba s praktickou slepotou nemusí být schopna i při použití všech dostupných facilitátorů zvládat úkony v oblasti základní životní potřeby mobility. Závěr žalovaného je v rozporu s § 2 odst. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. a ze strany posudkové komise nebyly v případě žalobce kompetence podle uvedeného ustanovení pro zvládání mobility prokázány, nadto z jejího závěru jasně vyplývá, že úkony v této oblasti zvládá jen s doprovodem. Napadené rozhodnutí nemá oporu v předložených odborných lékařských nálezech a posudková komise nepostupovala správně při zhodnocení žalobcových schopností zvládat úkony základní životní potřeby mobility. Z lékařských zpráv vyplývá, že žalobce trpí praktickou slepotou, která vyžaduje dohled a pomoc při zvládání úkonu základní životní potřeby mobility. Žalobce mobilitu zvládá pouze za doprovodu druhé osoby. Pokud je osobou závislou v prvním stupni, nemá ho kdo doprovázet, proto se nedostane včas do školy ani nikam jinam. Závěr žalovaného o tom, že se má umět pohybovat po naučených trasách, když se jeho prostředí mění – v současné době se jeho rodina přestěhovala do Olomouce kvůli studiu žalobce - je nepřipadný. Žalobce potřebuje speciální podmínky pro studium a tam patří i doprovod do školy a asistence ve škole, což u prvního stupně závislosti splnit nelze. Pro studium žalobce denně nosí notebook s přenosnou lupou, zařízení je velmi drahé (80.000 Kč) a taky těžké. V prostředcích městské hromadné dopravy hrozí odcizení, kdyby jezdil sám, proto se dopravuje do školy autem. Nemusí tak těžký batoh s lupou nosit, ale vozí se až do školy. Podle žalobce nebyly ze strany PK MPSV vzaty v úvahu činnosti tvořící obsah jednotlivých úkonů ani dodržena kritéria pro posuzování míry závislosti.

[2] Žalovaný k námitkám žalobce ve svém vyjádření uvedl, že respektoval právní závěr krajského soudu považovat žalobce za osobu závislou ve stupni II, když předloženým znaleckým posudkem bylo prokázáno, že žalobce nezvládá pět základních životních potřeb. Rozsudkem krajského soudu byl žalovaný vázán pro období od 1. 12. 2012 do 13. 5. 2013. Další období nebylo do rozsudku soudu ani do znaleckého posudku zahrnuto. Proto žalovaný požádal o nové posouzení stupně závislosti PK MPSV. K námitce porušení § 68 odst. 3 správního řádu žalovaný uvedl, že vycházel ze zákonem stanovených podkladů, tj. posudku PK MPSV a výsledku sociálního šetření s přihlédnutím k průběhu celého řízení o příspěvku na péči. Napadené rozhodnutí obsahuje důvody konečného výroku a podklady a úvahy, na základě kterých žalovaný dospěl ke svému závěru, a obsahují i odůvodnění a reakce na námitky uplatněné v průběhu řízení. Byly zhodnoceny i informace, které vyplynuly ze sociálního šetření, a nebyl pominut žádný z důkazů pro rozhodování. Ohledně mobility žalovaný odkázal na zdůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí. Z povahy schopnosti zvládat tuto základní životní potřebu vyplývá, že u osob neschopných zvládání této základní životní potřeby by mělo jít zejména o poruchy pohybového

ústrojí ve smyslu parézy nebo uplatnění, kdy osoba není schopna zvládat vstávání, usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popř. i s přerušováním a zastávkami, v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru dolů, používat dopravní prostředky, včetně bariérových. Za ty je třeba považovat i osobní automobil, byť i bezbariérově upraven. Žalobce dle svého vyjádření používá bariérový dopravní prostředek běžně. Podle žalovaného časový plán cesty, přeprava zavazadel do školy, nebezpečí zcizení osobních věcí atd. je posudkově rozhodnou skutečností, stejně tak jako potřeba doprovodu další osobou, která vyplývá z pohybových a orientačních problémů. Rodina žalobce se do Olomouce dle dostupné evidence nepřistěhovala v současné době, k trvalému pobytu v Olomouci byl žalobce hlášen nejméně od roku 2010 a na současné adrese pak od srpna 2013. U žalobce byly zjištěny dostatečné mentální schopnosti pro návyky výkonů soběstačnosti. Jestliže si však svůj potenciál a své schopnosti žalobce optimalizovat nepřeje, je to jeho svobodné rozhodnutí. Avšak poskytování příspěvku na péči podléhá příslušným právním předpisům, které v tomto případě zřetelně artikulují pouze příčinnou souvislost mezi poruchou funkční schopnosti z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu přijatelné standardu. Jinými slovy nelze výši příspěvku na péči posuzovat podle toho, co žalobce subjektivně uvádí, že nezvládá, ale je třeba nalézt medicínský korelát, který takovou neschopnost žalobce objektivně prokazuje. Žalobce pro podporu svých tvrzení nenavrhl provedení dalšího důkazu, aniž by neprovedení některého namítal.

[3] Soud nechal k návrhu žalobce v řízení vypracovat jako důkaz znalecký posudek MUDr. T. V., který ho podal dne 5. 10. 2014. Soud zadal znalci posouzení pouze sporné základní životní potřeby, a to mobility pro období od 14. 5. 2013 do 28. 3. 2014 (datum vydání, tj. vypravení rozhodnutí) tak, jak to požadoval žalobce v žalobě.

[4] Znalec ve svém posudku dospěl k závěru, že žalobce v rozhodném období nezvládal základní životní potřebu mobilita a v uvedeném období nedocházelo ke změnám. Ve své úvaze uvedl, že fyziologickou funkcí zrakového orgánu je schopnost rozeznávat zrakem. Slepota a praktická slepota je funkční porucha zrakového orgánu. Slepota a praktická slepota je funkční porucha, která spočívá v ztrátě schopnosti orientace. Na základě tohoto poznatku je nasnadě závěr, že se jedná o ztrátu základní životní potřeby orientace. Pokud bychom zkoumali pouze příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, tj. schopnost rozeznávat zrakem, mohli bychom se dostat do analogické situace. Veškeré ostatní úkony bychom měli považovat za zvládnuté, protože nezvládá i dalších úkonů spočívá ve ztrátě orientace, a to již zohledněna u životní potřeby orientace. Stupeň závislosti však neodškodňuje příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu ani funkční poruchu (v tomto případě ztrátu schopnosti rozeznávat zrakem), ale jejich nepříznivý sociální důsledek. Tímto sociálním následkem v tomto případě může být schopnost zvládat základní životní potřeby, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (§ 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb.). U příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zkoumáme pouze to, zda porucha funkce dosahuje těžké nebo úplné ztráty funkce. Algoritmus posuzování stupně závislosti je

následující:

- 1) stanovení nemoci (diagnózy),
- 2) stanovení funkční poruchy způsobené nemocí,
- 3) stanovení závažnosti funkční poruchy v důsledku nemoci (pro účely stanovení stupně závislosti porucha funkce musí dosáhnout těžké nebo úplné ztráty),
- 4) stanovení, zda porucha funkce je příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu,
- 5) stanovení schopnosti zvládat základní životní potřeby, a to bez ohledu na příčinu (body 1 – 3).

[5] V důsledku slepoty postižená osoba není schopna používat bariérových dopravních prostředků, včetně osobního motorového vozidla. Osoba postižená slepotou je schopna přepravy osobním motorovým vozidlem. To však ještě nemůžeme považovat za schopnost používat tento dopravní prostředek v přijatelném standardu. Za schopnost používat dopravní prostředek v přijatelném standardu by bylo možno považovat, kdy by osoba bez pomoci druhé osoby byla schopna dopravní prostředek vyhledat, do dopravního prostředku bezpečně nasednout, byla schopna přepravy, vysednout a dostat se bez pomoci druhé osoby na místo určení. Osoba postižená slepotou je schopna být přepravena osobním motorovým vozidlem, avšak musí mít vždy řidiče. Není schopna bez pomoci druhé osoby osobní auto na parkovišti vyhledat, bezpečně kdekoli nasednout a vysednout a dojít na místo určení. K tomu, aby kdokoli bez cizí pomoci byl schopen do osobního motorového vozidla bezpečně nasednout a po přepravě vysednout, musí bezpečně rozeznat dopravní situaci kolem motorového vozidla. Osoba postižená slepotou toho bez pomoci druhé osoby není schopna. Zcela jiná situace při použití bezbariérového dopravního prostředku osobou postiženou slepotou. Bezbariérový dopravní prostředek zastavuje standardně na stejné zastávce a postižená osoba nemá problém s vyhledáním zastávky ve známém prostředí. Bezbariérový dopravní prostředek je vybaven řadou technických pomůcek, které ho umožní samostatně používat. Ani použití bezbariérového dopravního prostředku není zcela ideální, ale je mnohem blíže standardu. U osoby postižené slepotou, abychom mohli považovat za zvládnutý úkon mobility, musí být schopna zvládnout použití bariérového dopravního prostředku, a to bez ohledu na to, že se jedná o funkční ztrátu orientačních schopností (funkční ztráta orientace je příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu). Osoba musí být schopna zcela samostatně použít bariérového dopravního prostředku rozeznat, provést a zkontrolovat. Osoba postižená slepotou není schopna samostatně bez cizí pomoci použití bariérového dopravního prostředku rozeznat, provést ani zkontrolovat. Není schopna proto základní životní úkony mobility zvládat. Některé aspekty výše uvedeného případu znalec při prvotním posouzení konzultoval telefonicky s právníkem kanceláře Veřejného ochránce práv a Tyfloservisu, což je organizace zabývající se sociální rehabilitací osob postižených slepotou. Podle jejího

pracovníka i použití bezbariérového dopravního prostředku pro osobu postiženou slepotou může být za určitých okolností velmi problematické, například při výluce. Po podání prvního znaleckého posudku byl znalec kontaktován posudkovou lékařkou MPSV, která se mu snažila vysvětlit, že osoba postižená slepotou je schopna zvládat základní životní potřebu mobility a vytýkala mu, že již není zaměstnancem resortu MPSV, a proto mu chybí metodické vedení. Znalec argumentoval tím, že slepota z hlediska medicínského je ztráta orientačních schopností, avšak při posuzování se nemůže řídit pouze medicínským hlediskem, ale musíme respektovat i právní normy s tím související. Uvedené jednání znalec označil za ovlivňování a uvedl, že je pravda, že v současnosti jeho hlavní činností není obor posudkového lékařství a není zaměstnancem resortu MPSV, ale dlouhodobě jím byl a během zaměstnání získal statut soudního znalce v oboru posudkového lékařství. Základní principy posuzování se nijak nemění. Právní normy, kde je stanoven způsob posuzování, nejsou určeny pouze pro lékaře resortu MPSV, ale pro všechny občany. Soudně znalecká činnost v oboru posudkového lékařství je navíc mnohem širší než agenda, která podléhá resortu MPSV. Navíc jako praktický lékař i lékař pracovnělékařské péče je znalec v soustavném kontaktu s osobami, které pobírají různé dávky na základě posudků z resortu MPSV. Dále znalec pracuje na dohodu s kanceláří Veřejného ochránce práv jako konzultant z oboru posudkového lékařství. Znalec se zúčastňuje opakovaně postgraduálního školení, které s oborem posudkového lékařství souvisí, provádí konzultační činnost mj. související s oborem posudkového lékařství. Řada kolegů z řad praktických lékařů z celé republiky se na znalce obrací s požadavkem o konzultaci a díky tomu má mnohem širší náhled na obor posudkového lékařství než lékař, který pouze metodicky vede MPSV. Například komise MPSV nemají zkušenosti s posuzováním dočasné neschopnosti, protože tato agenda se k nim vůbec nedostane a zůstává pouze na úrovni ČSSZ. Posuzování dočasné pracovní neschopnosti je přitom nezbytnou součástí posudkového lékařství. Znalec ubezpečil všechny lékaře resortu MPSV i ČSSZ, byť jsou metodicky vedeni resortem MPSV, že v oblasti posuzování dočasných pracovních neschopností vládne naprostý chaos. Lékaři ČSSZ by přitom měli dohlížet na dodržování posuzování této agendy a měli by metodicky vést lékaře, bohužel znalec z každodenních zkušeností ví, že se tak neděje. K vyjádření žalovaného k žalobě a odkaz žalovaného na poruchy pohybového ústrojí ve smyslu parézy nebo plegií znalec uvedl, že předpokládá, že žalovaný měl na mysli těžkou parézu pohybového aparátu. Pokud to tak je, tak zcela evidentně žalovaný zdůvodňuje nezvládnutí základní životní potřeby mobility funkční poruchou pohybového aparátu, ta je z hlediska posuzování stupně závislosti příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Takové zdůvodnění je zcela evidentně v rozporu s § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb. Pokud dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je zapříčiněn těžkou poruchou nebo ztrátou funkce, při zkoumání schopnosti zvládat základní životní úkony se tato příčina již dále nebere v úvahu. Zvládání úkonu základní životní potřeby jako důsledek dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se zkoumá nezávisle na příčině. K vyjádření žalovaného o zvládání bariérového dopravního prostředku žalobcem běžně a bez obtíží znalec uvedl, že posuzovaný je sice schopen transportu osobním autem, to však ještě neznamená, že jeho schopen používat ve smyslu definice vyhlášky č. 505/2006 Sb. Postižená osoba musí být schopna předmětný úkon rozeznat, provést a zkontrolovat. Posuzovaná osoba je schopna do auta nasednout i vysednout, není však schopna rozeznat místo,

kde se osobní auto nachází (v místě bydliště auto může být na vyhrazeném parkovišti, ale v místě dojezdu již ne), při dosednutí ani vysednutí není schopna rozeznat dopravní situaci kolem auta a po vysednutí není schopna dojít na místo určení (auto nemůže zastavit vždy na stejném místě, i kdyby se jednalo o opakující se trasy dojezdu). Navíc při používání osobního auta vždy potřebuje řidiče. Samotnou podstatou posuzování podle přílohy vyhlášky č. 505/2006 Sb. je posuzování stupně závislosti. Již ze samotného názvu vyplývá, že se jedná o závislost na někom. Podle § 7 zákona č. 182/2006 Sb. podle přiznaného stupně závislosti se přiznává příspěvek na péči, který se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Je-li potřeba doprovod k tomu, aby posuzovaný příslušný životní úkon mohl rozeznat, zkontrolovat a provést, je zcela jistě doprovod další osoby posudkově rozhodnou skutečností. Nelze pominout ani to, že osobě postižené slepotou může být přidělena průkazka ZTP/P. Jako držitel této průkazky může dostávat tato osoba příspěvek na mobilitu. Zcela jistě se jedná o odškodnění podle jiné právní normy než posuzování stupně závislosti. Právní norma stanovuje způsob odškodnění, avšak nepříznivá sociální situace je identická a zcela nezávislá na právní normě. Bylo by poněkud nelogické, že podle jedné právní normy osoba se stejným postižením je zcela mobilní a podle jiné právní normy může dostat odškodnění z důvodu nepříznivé sociální situace omezené mobility. Žalobce podle vyhlášky č. 505/2006 Sb. v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen zvládat životní úkon mobility a není schopen používat bariérových dopravních prostředků, včetně osobního motorového vozidla. Žalobce rozhodně není schopen v přijatelném standardu rozeznat a zkontrolovat úkon použití bariérového dopravního prostředku. Nutnost přítomnosti řidiče při použití osobního auta je poněkud otázkou jinou než posudkově medicínskou (přítomnost řidiče je nutná i u jiných bariérových i bezbariérových dopravních prostředků).

[6] S posudkem byli seznámeni oba účastníci řízení, žalobce s posudkem vyslovil souhlas u jednání soudu a žalovaný nevznnesl proti posudku žádné námítky. Žádné další dokazování žádný z účastníků řízení již nenavrhoval a ani soud neshledal potřebu ho provádět.

[7] Podle § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

[8] Zdejší soud svým rozsudkem ze dne 20. 10. 2014, čj. 72 Ad 16/2014 – 55, zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti žalovaného citovaný rozsudek zrušil a věc vrátil soudu k dalšímu řízení, přičemž zavázal právním názorem krajský soud takto (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2015, čj. 3 Ads 238/2014 – 21, www.nssoud.cz):

[9] *Zdejší soud se následně zabýval podstatou posuzované věci, tedy otázkou, zda může být praktická slepota, bez dalších zdravotních obtíží, důvodem k závěru, že žalobce nezvládá také základní životní potřeby v oblasti mobility. Jak již bylo v rekapitulační části rozsudku uvedeno, krajský soud se přiklonil k názoru, že*

praktická slepota schopnost mobility výrazně ovlivňuje. Samotná fyzická způsobilost pohybu totiž nezaručuje, že se postižená osoba dokáže dostat do zamýšleného cíle, a to ani v případě použití motorového vozidla. Krajský soud zmínil problémy související s dopravou a vzpomenu situaci, které mohou pohyblivost (ve smyslu dopravit se do cíle určení) postižené osoby podstatně ovlivnit. Obdobně se k dané otázce postavil znalec, který vycházel z předpokladu, že osoba postižená praktickou slepotou není v přijatelném standardu schopna používat motorové vozidlo ani jiný bariérový dopravní prostředek. Bez pomoci druhé osoby není žalobce například schopen vozidlo vyhledat, zhodnotit dopravní situaci při nastupování a vystupování, apod. Nejvyšší správní soud se proto musí vypořádat s názorem stěžovatele, že se mobilita nevztahuje k postižení smyslovému, neboť to je zohledněno v rámci základních životních potřeb v oblasti orientace. Obsahem základních životních potřeb zkoumaných pro účely příspěvku na péči je určitý počet aktivit, které jsou vymezeny v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. V řízení o příspěvku správní orgány zkoumají, zda je žadatel schopen jednotlivé aktivity zvládat, přičemž platí, že není-li z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu schopen zvládat alespoň jednu z těchto aktivit, není schopen zvládat základní životní potřebu jako celek (viz § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb.). Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že některá zdravotní postižení vedou k situaci, kdy posuzovaná osoba není schopna zvládnout více aktivit z různých oblastí základních životních potřeb současně. Právě tak je tomu v případě praktické slepoty, kterou je bezpochyby ovlivněna celá řada běžných životních úkonů. Správní orgány i soudy by však měly schopnosti žadatelů o příspěvek hodnotit takovým způsobem, aby již jednou hodnocené aktivity nebyly opětovně posuzovány v rámci jiné základní životní potřeby. Duplicitní zohlednění stejné aktivity totiž mnohdy vede k nežádoucímu nadhodnocení, které v konečném důsledku posouzení závislosti zkresluje (k uvedené problematice srovnej například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2014, č. j. 4 Ads 75/2014 - 20, který je stejně jako ostatní rozsudky zdejšího soudu dostupný na www.nssoud.cz). V dané věci spor osciluje kolem posouzení rozsahu základních životních potřeb v oblasti mobility a orientace. Podle písm. a) přílohy 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., se přitom za schopnost mobility považuje stav, kdy je osoba „schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, používat dopravní prostředky včetně bariérových.“ Krajský soud odůvodnil nedostatečné posouzení mobility mimo jiné tím, že samotný pohyb ve smyslu fyzické aktivity nezajistí přemístění žalobce do kýžených míst. Žalobcův zdravotní stav totiž neumožňuje předvídat veškeré situace, které se mohou v běžném provozu vyskytnout. Stěžovateli tak bylo v podstatě vytčeno, že nezohlednil schopnost žalobce reagovat na okolnosti spojené s pohybem, respektive dopravou. Tyto schopnosti však stěžovatel již hodnotil, když usoudil, že žalobce nezvládá základní životní potřeby v oblasti orientace. Schopností orientace se totiž rozumí stav, „kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem a osobou, orientovat se v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich reagovat“ [viz písm. b) přílohy 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb.]. Nejvyšší správní soud naprosto souhlasí, že praktická slepota dopravu na konkrétní místo určení významně zneprůjemňuje. Nutné je ovšem zkoumat, jaká je

hlavní příčina těchto problémů. Bez přistoupení dalších zdravotních komplikací se v případě praktické slepoty nejedná o nedostatečnou schopnost pohybu, nýbrž zejména o sníženou schopnost reagovat na všechny okolní podněty. Stěžejní příčinou tudíž není schopnost fyzická, nýbrž schopnost smyslová, která se hodnotí v rámci základních životních potřeb v oblasti orientace. Uvedený názor vyjádřil jeden z nedávných rozsudků Nejvyššího správního soudu, v němž zdejší soud poznamenal, že schopností orientace ve smyslu přílohy 1 písm. b) vyhlášky č. 505/2006 Sb., je třeba rozumět orientaci v situacích pomocí smyslů – zraku a sluchu – s dostatečnou duševní kompetencí reakce na nastalé situace (viz rozsudek ze dne 23. 4. 2015, č. j. 3 Ads 69/2014 – 50). Z uvedeného rozsudku naopak vyplývá, že do pojmu „mobilita“ jsou vtěleny aktivity fyzického rázu, které postižené osobě umožňují vlastními silami se pohybovat. Ze zdravotnické dokumentace i z jednotlivých posudků přitom vyplývá, že takovými schopnostmi žalobce disponuje. Vůči uvedeným závěrům neobstojí ani argument krajského soudu související se zásadou bezrozpornosti právního řádu, který byl odvozen od znění bodu 3 písm. j) přílohy č. 4 vyhlášky č. 388/2011 Sb. Podle tohoto ustanovení se totiž neúplná (praktická) nevidomost obou očí považuje za podstatné omezení schopnosti pohyblivosti a orientace. Na rozdíl od řízení ve věci příspěvku na péči dle zákona o sociálních službách, kde jsou uvedené schopnosti zkoumány odděleně, spojuje zmíněná vyhláška pohyblivost (mobilitu) a orientaci dohromady. Je potom zřejmé, že pokud má posuzovaná osoba problémy v oblasti orientace, musí se na ní předmětná úprava vztahovat, i kdyby tato osoba měla schopnost pohyblivosti zachovánu. Princip bezrozpornosti právního řádu v podstatě znamená, že by mělo být na srovnatelné právní konstrukce nahlíženo stejně, a nemůže se tudíž uplatnit v situaci, kdy jsou obsahem právního předpisu pravidla jiná – v daném případě rozdílné vymezení schopností dle vyhlášky č. 388/2011 Sb., a podle zákona o sociálních službách. Pro úplnost lze dodat, že ani znalcem akcentovaná neschopnost používat bariérové dopravní prostředky v případě žalobce neznamena ztrátu základní životní potřeby v oblasti mobility. Při posouzení této schopnosti se totiž hodnotí, zda má žadatel o příspěvek dostatečnou fyzickou kapacitu k tomu, aby se bariérovým dopravním prostředkem přepravil. V případě žalobce jsou ovšem veškeré obtíže spojené s přepravou dány zrakovou (smyslovou) dysfunkcí, a nikoli nedostatkem fyzických schopností. Nejvyšší správní soud tak s ohledem na výše uvedené konstatuje, že krajský soud interpretoval pojem „mobilita“ příliš extenzivně, když pod tuto základní životní potřebu zahrnul schopnosti, které jsou definičním znakem základní životní potřeby v oblasti orientace. V důsledku tohoto pochybení závázal stěžovatele nesprávným právním názorem. V tomto ohledu je tudíž kasační stížnost důvodná. Chybné posouzení žalobcova zdravotního stavu z hlediska základních životních potřeb v oblasti mobility ovšem nebylo jediným důvodem, pro který krajský soud rozhodnutí stěžovatele zrušil. Dalším důvodem byla nepřesvědčivost rozhodnutí způsobená tím, že stěžovatel dostatečně nevysvětlil, proč byl příspěvek na péči snížen, když v období od 1. 12. 2012 do 28. 3. 2014 ke změně skutkových okolností nedošlo. K objasnění postupu stěžovatele pokládá Nejvyšší správní soud za vhodné rekapitulovat předcházející správní a soudní řízení. Ze správního spisu zdejší soud zjistil, že rozhodnutím prvoinstančního správního orgánu byl přehodnocen stupeň závislosti žalobce na pomoci jiné fyzické osoby a od 1. 12. 2012

byl příspěvek na péči snížen. Žalobce byl hodnocen stupněm závislosti I. Zmíněné rozhodnutí bylo potvrzeno rozhodnutím stěžovatele ze dne 13. 5. 2013, č. j. MPSV-UM/5862/13/9S-OLK, které krajský soud rozsudkem ze dne 7. 1. 2014, č. j. 73 Ad 17/2013 – 49, zrušil. Krajský soud totiž dospěl k závěru, že si stěžovatel nezajistil dostatek důkazů k úplnému zjištění skutkového stavu. Ve vztahu k závislosti žalobce na jiné osobě uvedl, že žalobce nezvládá pět základních životních potřeb – mimo jiné i mobilitu – a tudíž by měl být hodnocen stupněm závislosti II. V závěru závázal stěžovatele právním názorem, že v období od 1. 12. 2012 do 13. 5. 2013 je žalobce osobou závislou ve stupni II. V důsledku zrušujícího rozsudku zajistil stěžovatel nové posouzení žalobcova zdravotního stavu a následně vydal napadené rozhodnutí, v němž opětovně potvrdil změnu na první stupeň závislosti. Vzhledem k vázanosti právním názorem soudu však stanovil, že se změna projeví až od dubna 2014.

[10] Krajský soud veden závazným právním názorem shrnuje, že žaloba není důvodná.

[11] Podle § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném v roce 2013, osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve

a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby,

b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb,

c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb,

d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.

[12] Jelikož znalec nesprávně posoudil u žalobce základní životní potřebu mobilita, jak je podrobně rozvedeno v závazném právním názoru Nejvyššího správního soudu, zdejší soud ze závěru znaleckého posudku nemohl vycházet. Krajský soud proto zamítl žalobu jako nedůvodnou.

[13] Žalovaná nemá podle § 60 odst. 2 s. ř. s. a § 118d odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce uhradil v řízení zálohu na znalečné 1.000 Kč, doplatek znalečného činí 825 Kč (znalečné výši 1.825 Kč bylo přiznáno znalci usnesením ze dne 7. 10. 2014, čj. 72Ad 16/2014 - 50).

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě do dvou týdnů po doručení usnesení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské nám. 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaje o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Olomouci dne 10. 7. 2015

Za správnost vyhotovení:
Markéta Chrudinová

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně